

МУХА Антон Іванович (07. 01. 1928, с. Шебаліно, нині Алтай. краю, РФ — 19. 07. 2008, смт Ворзель Ірпін. міськради Київ. обл.) — композитор, музикознавець. Доктор мистецтвознавства (1982), професор (1993). Премія ім. М. Лисенка (2007). Член НСКУ (1959). Закін. Київську консерваторію (1952; кл. композиції М. Вілінського, оркестрування — Б. Лятошинського) та аспірантуру при ній (1955). Працював муз. ред. Студії телебачення (1956–58), ст. референтом СКУ (1958–62); від 1962 — в ІМФЕ НАНУ (усі — Київ): 2000–04 — завідувач відділу музикознавства. Наукові дослідження: питання муз. естетики, теорії музики та муз. психології, історії укр. музики. Автор інструм., симф. творів, музики для дітей, радіо, театру, кіно тощо. У творчості, що наближається до постромантизму, важливу роль відіграють академ. традиції, зокрема виваженість форми, яскравий мелодизм із тяжінням до лірич. пісенності, майстерність оркестрування. Здійснив низку аранжувань для Ансамблю нар. танцю ім. П. Вірського та Укр. нар. хору ім. Г. Верьовки. Започаткував в Україні довідк. вид. про композиторів — довідники СКУ, «Композитори світу в їх зв'язках з Україною» (2000), «Композитори України та української діаспори» (2004). Створив наук. школу. Серед учнів — В. Белікова, О. Коменда, О. Кушнірук, В. Посвалюк, Б. Сюта. Автор пр. «Процесс композиторского творчества (проблемы и пути исследования)» (1979), розділів у кн. «Історія української музики» (1990, т. 3; 1992, т. 4; усі — Київ), статей в ЕСУ та низки галуз. енциклопедій і довідників.

Основні твори

дит. балет «Мрія» (лібрето Л. Бондаренко, 1969); для симф. оркестру — Симфонія (1956, 2-а ред. 1959), Концертний вальс (1954), сюїти — «Піонерський бал» (1960), «Царевич і три лікарі», симф. казка «Про дітей і дорослих» (обидва — 1971), для скрипки з оркестром — Концерт («Юнацький», 1952, 3-я ред. 1997), для камер. оркестру — Маленька сюїта у старовинному стилі, Поліфонічні варіації (обидва — 1978); для скрипки з фортепіано — Скерцо (1953), «Вечірня мелодія» (1978, варіант з камер. ансамблем); для квартету дерев'яних духових інструментів — Пастораль (1966); для фортепіано — Фуга на дві теми (1950), «Поривання» (1972); для оркестру нар. інструментів — «Протяжна» (1950, варіант для симф. оркестру); обробки українські народні пісні «Ой гай мати» (1958, варіант для 3-х баянів); п'єси — для бандури, для балалайки з фортепіано, для 3-х баянів, дит. п'єси для різних інструментів; хори, романси, дит. пісні, обробки нар. пісень, музика до театр. вистав, мультфільмів, наук.-популяр. фільмів та радіопередач.

Основні праці

«Українська карпатська рапсодія» Л. Колодуба. 1963; Принцип програмності в музиці. 1966; Симфонічний оркестр і його інструменти. 1967; Музиканти смеються. 1969; 1970; 1972; Веселый камертон. 1975; 1976; Формування і розвиток естетико-теоретичного напрямку проблемних досліджень в українському музикознавстві другої половини ХХ століття // Наук. вісн. Нац. муз. академії України. 2002. Вип. 16; Художнє прогнозування: потреби, проблеми, передумови // Мат. до укр. мистецтва. 2003. Вип. 2 (усі — Київ).

Рекомендована література

1. Кушнірук О. Антону Івановичу Мусі — 70! // Хрещатик. 1998, 10 січ.;
2. Степанченко Г. Вчений і композитор // УМГ. 2003. № 2;
3. Немкович О. Науковий доробок А. Мухи в контексті українського музикознавства другої половини ХХ — початку ХХІ століття // Мистецтвознавчі зап.: 36. наук. пр. К., 2003. Вип. 3–4;
4. Сюта Б. Антон Іванович Муха — музикознавець і композитор // Musica humana: 36. наук. ст. Л., 2005. Вип. 2;
5. Антон Муха: Бібліогр. покажч. К., 2008.

Н. О. Костюк, О. П. Кушнірук

Бібліографічний опис:

Муха Антон Іванович / Н. О. Костюк, О. П. Кушнірук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-70189>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).